

Torah from Around the World

De Eeuwige zei tegen Mosjé: 'Vrees niet' (Bemidbar/Numeri 21:34). Desondanks staat er in Misjlé/Spreuken 28:14: „Gelukkig is de man die altijd vreest”. Het is een kwaliteit van de rechtvaardigen dat zij, hoewel de Eeuwige hen geruststelt, ze toch nooit hun vrees voor Hem achter zich laten.

Tanchoema B, Choekat, 65b

Sjabbat 8 februari 2020 / 6 Sjewat 5780, Besjallach, Sjemot/Exodus 13:17 - 17:16

Tanach blz. 135 - 145

Haftara: Sjoftiem 4:4 - 24

Tanach blz. 492

vertaler: Sera Spanier

Commentaar: *Rabbin Dan Levin is de senior rabbin van de synagoge Beth El van Boca Raton, Florida.*

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/bshalach/real-angel-food>

Echt hemels eten

Ik houd van zingen. Wat mij bij het gebed inspiratie geeft is vooral de muziek. Er zijn tijden dat ik graag rustig ga zitten om naar een mooi stuk muziek te luisteren; maar in onze sjoel proberen we meestal de gemeente te inspireren om met ons mee te zingen. Dat is niet

gemakkelijk; mensen vragen om mee te zingen lijkt soms op het trekken aan een dood paard. Mensen staan er meer voor open om te zingen als ze zich op hun gemak voelen. Het is eng om in het openbaar te zingen. We zingen als alles in het leven goed is, als we blij zijn, en dikwijls als anderen om ons heen aan het zingen zijn en we geïnspireerd raken om mee te zingen.

De Jisraëlieten ondervinden deze blijdschap in de sidra van deze week. Na de buitengewone ervaring om - dankzij Gods reddende hulp - door de gespleten wateren van de zee getrokken te zijn, en in het besef dat de vijand die hen eeuwenlang in slavernij gehouden heeft verslagen is, uiten zij die blijdschap spontaan met zang en dans. Echter, de midrasj vertelt ons dat toen de engelen gingen meezingen, God hen terecht wees: „Mijn schepselen verdrinken in de zee en jullie zingen Mij toe?!” (Babylonische Talmoed, Sanhedrin 39b). In de wereld van God is niet alles goed; het is geen tijd om te zingen.

De melodie van het gezang maakt al snel plaats voor een kakofonie aan klachten en gemopper. De Jisraëlieten lopen te hoop tegen Mosjé en Aharon als het voedsel schaars wordt. Omdat ze honger hebben, vergeten zij hun verleden en klagen erover dat zij niet langer genoeg brood hebben. In antwoord op hun geklaag zorgt God voor manna, „brood (...) uit de lucht” (Sjemot/Exodus 16:4). Iedereen mag verzamelen wat hij of zij nodig heeft om de honger te stillen. Van de uitzinnige vreugde over hun wonderbaarlijke redding keren de Israëlieten snel terug naar de realiteit van het leven in de wildernis. Zij hebben bepaalde dingen nodig, dorst die gelest moet worden, honger die gestild moet worden. Maar wat hebben we, afgezien van voedsel en water, echt nodig om voldaan te zijn?

De chassidische leraar die bekend staat als Sfat Emet was één van de laatste grote meesters van het Poolse chassidisme. In zijn commentaar op de sidra van deze week citeert hij een passage uit Misjlé/Spreuken: „Ga, eet Mijn spijs en drink van de wijn die Ik geschonken heb” (Misjlé 9:5). Met betrekking tot het Tora-gedeelte van deze week heeft de Sfat Emet het inzicht dat toen God de manna naar beneden zond, het was, zoals de tekst zegt, „*lechem min hasjamajiem*” (letterlijk „brood uit de hemel”). (*The Language of Truth: The Torah Commentary of the Sfat Emet*, vertaling door Arthur Green, uitg. Jewish Publication Society, Philadelphia, 1998, blz. 103)

In Tanna d'Vei Eliyahoe zegt de midrasj, dat toen Abraham een maaltijd opdiende voor de drie engelen die hem bezochten, zij het voedsel van Abraham opaten, hoewel zij als engelen geen voedsel nodig hadden. Zij bedankten hem voor zijn vriendelijke attentie door hun eigen voedsel naar Abrahams nakomelingen te sturen om op te eten. Maar als de engelen geen eten nodig hebben, wat stuurden zij dan naar de Israëlieten om op te eten?

De Sfat Emet leert ons dat het de Tora was waarmee God de Jisraëlieten voedde om hen tijdens hun reis te ondersteunen, want de engelen hongeren naar de geopenbaarde wijsheid en het is de Tora die deze behoefte van hen bevredigt. Als God de Jisraëlieten „voedsel vanuit de hemel stuurt”, is het dus niet enkel voedsel om hun maag mee te vullen, maar ook voedsel voor hun zielen.

Daar staat tegenover dat er een bekend gezegde is van rabbijn Elazar ben Azarja: „Waar geen brood is (letterlijk meel), daar is geen Tora”. (Pirké Avot/Spreuken der Vaderen 3:17)

Om echt vrij te kunnen zijn en in staat door de wildernis te reizen op weg naar het Beloofde Land, hebben we zowel fysieke als geestelijke middelen voor levensonderhoud nodig. Het één kan niet zonder het ander.

Als God de Jisraëlieten slechts van hun fysieke honger had willen bevrijden, had God de Jisraëlieten gemakkelijk van voedsel kunnen voorzien afkomstig van levende wezens. In Bemidbar/Numeri 11:32, bijvoorbeeld, als de Jisraëlieten klagen over honger, voorziet God hen van kwartels om te eten. Het is duidelijk dat God probeert om de Jisraëlieten wat extra's te leren door hen als voedsel manna te geven.

Om zich echt voldaan te voelen is het voor de Jisraëlieten belangrijk dat zij zowel voor hun lichaam voedsel hebben alsook voedsel voor hun zielen. Daarom leert de Sfat Emet ons dat het voor ons de gewoonte is om te genieten van twee challah-broden op iedere Sjabbat. Eén brood staat voor ons fysieke deel, zoals de beracha ons zegt: *hamotsie lechem min ha'arets*, „die het brood voortbrengt uit de aarde”. Het tweede brood staat voor onze spirituele kant: *lechem min hasjamajiem*, „voedsel vanuit de hemel”.

Als wij zo bevoorrecht zijn dat we zowel fysiek als spiritueel verzadigd raken, met voedsel uit de aarde en de Tora uit de hemel, kunnen we de Sjabbat en het leven met grote blijdschap vieren, het soort blijdschap waarbij wij en de engelen samen kunnen zingen.